LÁZNĚ SADSKÁ - VENKOVSKÁ TERAPEUTICKÁ KRAJINA

S nastupující klimatickou změnou, se stává tvoření krajinných plánů významným tématem. Krajina by měla být vnímána jako celek. Důležité jsou její vazby na okolí, spolu s daným charakterem a obrazem krajiny.

Návrh vychází z tématu, jež bude vždy aktuálním a zároveň využívá daného potenciálu místa, čímž je lázeňství. Obnova lázní napomáhá k předcházení fyzických i duševních problémů. Pro relax těla a duše je v návrhu nahlíženo s ohledem na širší krajinný kontext.

Cílem je vytvoření zdravé krajiny v souladu s urbanizovaným prostředím, které podporuje prostupnost a dostupnost území pro lidi i živočichy. Cílová krajina má mít dostatek vegetačních prvků pro snížení prašnosti, rizika větrné eroze, zvýšení vsaku dešťové vody a poskytnutí stínu či úkrytu pro živočichy.

Návrh řešeného území, vychází z principu Shinrin Yoku. V doslovném překladu se jedná o „koupel v lese" kde je klíčové ponoření se do atmosféry lesa pomocí pomalé procházky nebo jen sezením a pozorováním rostlin, zvířat, poslouchání zvuku přírody, vnímání vůní a různých textur.

Terapie pochází z Japonska, kde byla postupně sbíraná data, na základě kterých byl prokázán pozitivní vliv na duševní i fyzické zdraví člověka nejen v lesní terapii, ale i v dalších oblastech přírodní terapie - př. parková terapie, terapie dřevem, terapie květy aj. Byloprokázanésníženístresuvlivempřírody,cožjevsoučasnédoběspěchuvelmiaktuálnítéma. Od stresu se odvíjí celá řada nemocí v podobě běžného nachlazení, onemocnění srdce, rizika rakoviny, deprese, potíží se spánkem, pomalejšího uzdravování se z onemocnění a řadou dalších potíží.

Kompletníaplikaci Shinrin Yoku ovšem v České Republice nelze plně využít pro chybějící velké měřítko krajiny - naše krajina je kulturní a urbanizovaná. Návrh se proto zaměřuje na propojení přírodních prvků a člověka s důrazem na naše smysly.

Návrh cílí na všechny věkové kategorie a má být cenově dobře dostupný. Má přispívat k prevenci proti stresu a k léčbě pohybového aparátu. V navrhované krajině může každý pobýt a uvědomit si své JÁ.

Užití formy terapeutické krajiny nabízí městu Sadská jedinečnost a odlišnost od nedalekých lázní Poděbrady, které jsou uzavřeny ve městě. Blízkost velkých měst definuje možnou klientelu, která požaduje odpočinek a nabrání sil mimo město.

Lázně Sadská, v návrhu slouží jako mezičlánek města a krajiny. Nabízí dostupný odpočinek a reagují na dnešní dobu, kdy jen nepatrná část lidí běžně chodí bez obav do „divoké" přírody. Řešené území nabízí krátké i dlouhé procházky mimo zástavbu s možnostmi pohledu na ní, které tak mohou vyvolávat pocit bezpečí v neznámém prostředí.

Pozitivní síla přírody působí na každého jiným způsobem. Je proto důležité najít si v ní takovou aktivitu, která nás baví - to je pro nás nejlepší, jelikož při takové aktivitě dochází k nejintenzivnějšímu fyzickému efektu na náš organismus.

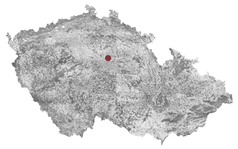

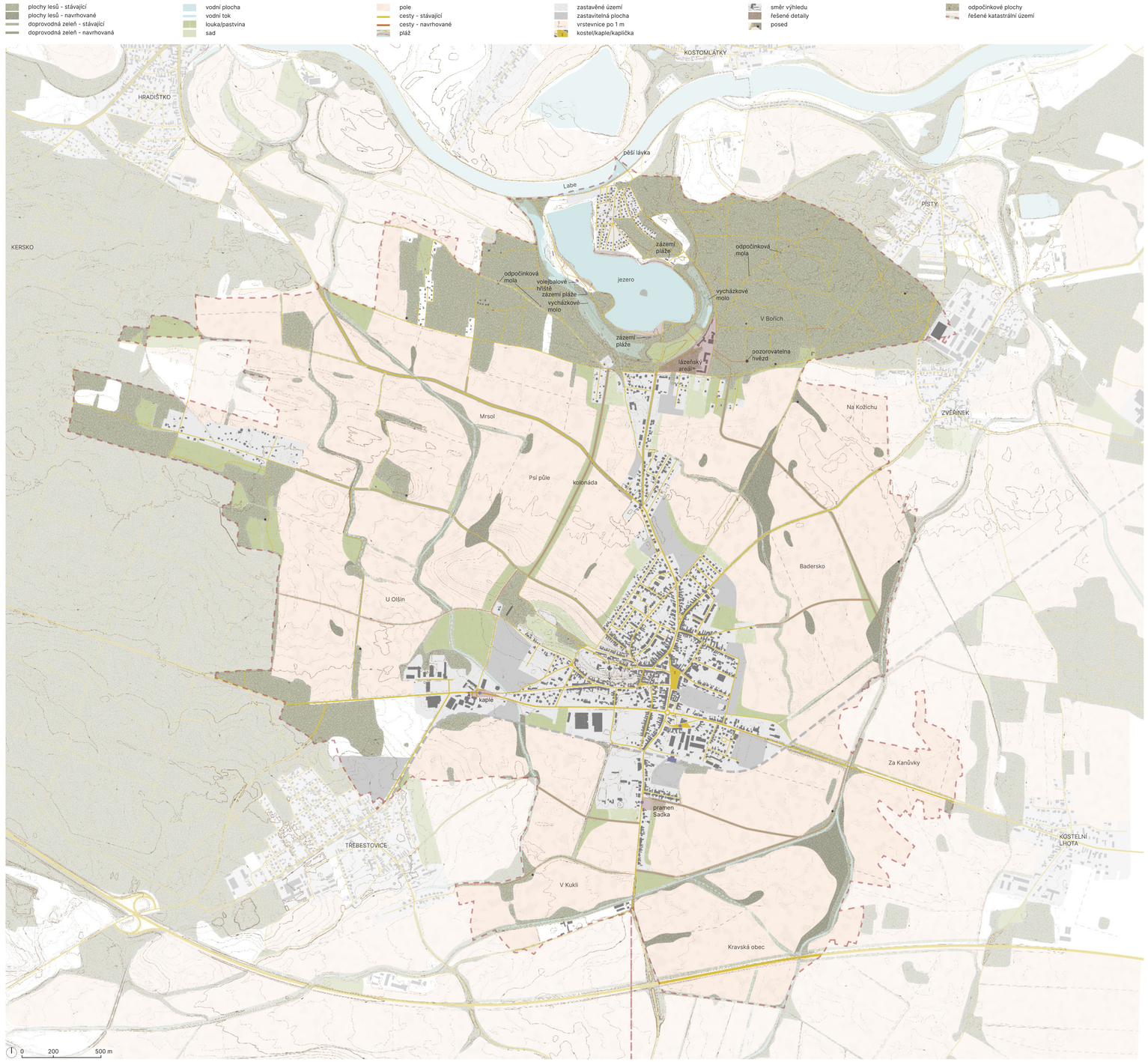

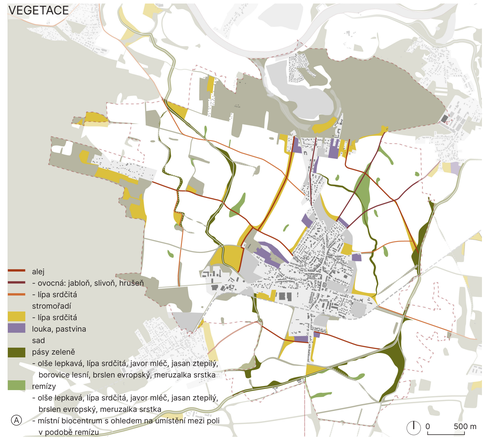

Návrh vegetace doplňuje současný stav v podobě stromořadí, alejí, remízů a pásů zeleně. Rozmístění dřevin vychází z respektování vlhkých lokalit, členění ploch pro zmírnění povětrnostních podmínek a z vytvoření doprovodné vegetace podél cest. Její rozmístění je brané i s ohledem na přístup zemědělské techniky. Zvolené druhy, vychází z přirozeného výskytu jednotlivých druhů v dané lokalitě.

Pásy zeleně rozšiřují stávající vegetaci. Jedná se o místa okolí potoků, která podporují místní biokoridory vedoucí právě v těchto místech. Vytváří tak kompaktní tkáň, která usnadňuje pohyb organismů, na niž jsou napojeny následující prvky.

Remízy jsou rozmístěné v oblastech s vysokou hladinou spodní vody a v místech, kde se podle stabilního katastru nacházely vlhké louky, což je předpokladem jejich dostatečné vláhy.

Aleje a stromořadí tvoří doprovodnou vegetaci.

Obnova a vytvoření nových sadů navazuje na historii místa sad→Sad-ská. Jejich rozmístění vytváří pozvolný přechod ze sídla na zemědělskou půdu. Zároveň vytvářejí příležitosti rekreace a trávení volného času.

Louky a pastviny, jsou rozmístěny s ohledem na historii, kde se podle mapy stabilního katasrtu dříve nacházely a s ohledem pro přístup k vodě.

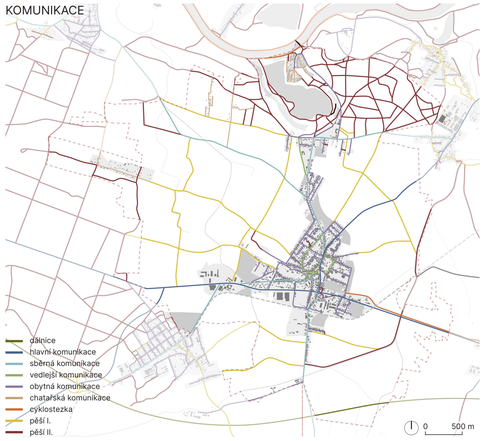

Cestní síť je navržena s ohledem na průzkum lokality. Vychází z potřeb zemědělského provozu, historických souvislostí a současných pěších potřeb.

Většina nově navržených cest nemá historický základ a je volena podle funkčnosti a potřeby v lokalitě. Jedná se o vzájemné propojení jednotlivých sídel a jejich navázání na zájmové body v území. Cesty vytváří příležitosti pro procházky a odpočívání ve venkovské krajině. Zároveň nově navržené cesty napomáhají ke členění velkých půdních bloků.

Charakter navrhovaných cest je přírodní, tvořený drceným kamenivem doplněným o říční oblázky, nebo se jedná o prosekané pěšiny.

NOVÉ PLÁŽE A PĚŠÍ LÁVKA PŘES LABE

Nová pěší lávka propojuje břehy u chatové oblasti Na Vodrážce a břeh mezi Kostomlátky a Doubravou. Nabízí tak nové pěší vycházky a zpřístupňuje území s pískovnou.

Pro zpřístupnění možnosti koupání v Labi jsou břehy upraveny se dvěma plážemi s pevně uchyceným molem.

UPRAVENÉ BŘEHY JEZERA SADSKÁ, DOPLNĚNY O VEŘEJNÉ VYBAVENÍ

Návrh upravuje i břehy jezera Sadská. Vyčištěním a odbahněním se zlepší kvalita vody. Dále úpravou břehů, jejich zpevněním a zpřístupněním vznikne v místě oficiální prostor ke koupání.

Okolí je doplněno veřejnou vybaveností spojenou s koupáním v podobě občerstvení, převlékáren a veřejného WC. V západní části se nachází hřiště pro plážový volejbal.

Blízkost Praze a jedinečnost přírodního koupání vytváří z jezera lukrativní místo. Proto jsou v jeho okolí tři centrální části vybavené 1x občerstvením, 2x převlékárnou, 2x toaletou a 1 ZTP toaletou.

V místech slepého ramene navazují na terapii přírodou vycházková mola.

ODPOČINKOVÁ MOLA

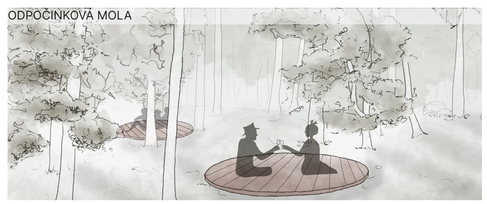

Kvalitní odpočinek je často velmi podceňován. Je prokázané, že hodnotný spánek i odpočinek je důležitý pro zdraví a pocit pohody. Časem stráveným v přírodě je ovlivněný parasympatický nervový systém, který zajišťuje činnost organismu. Při poskytnutí pravidelného a hlubokého odpočinku pomůžeme našemu tělu i duši udržet dobré zdraví.

Lesem V Bořích, je vedena červená (dálková) turistická trasa. Návrh tuto trasu bere v potaz, a vytváří na trase v řešeném území odpočinková místa. Jedná se o kruhová dřevěná pódia, 2-5 m široká, rozmístěná na trase samostatně i po skupinách.

Jejich využití nabízí širokou škálu aktivit v podobě odpočinku, meditace, cvičení, edukace nebo při využití organizovanými skupinami např. z lázní při skupinových terapiích.

Léčba a prevence pomocí zraku a sluchu je podpořena pomocí pozorovatelny hvězd či posedů.

POZOROVATELNA HVĚZD

Pozorovatelna hvězd je umístěna v ose lázní na konci průseku lesem. Umístění je orientované tak, aby za tmavých nocí byla snadno dostupná, ale zároveň v dostatečném odstupu od rušivých uměle osvětlených elementů. Vystoupáním nahoru, se hosté zároveň dostanou do bližšího kontaktu mezi koruny stromů a přes den zde lze pozorovat ptactvo.

Posedy se nacházejí v celém katastrálním území.

FA ČVUT
Thákurova 9, 166 34 Praha 6

LÁZEŇSKÝ AREÁL

Návrh areálu lázní vychází ze studie historického a zároveň současného stavu.

Prostor je rozdělen do tří zón - centrální, obytná a odpočinková/léčebná. Tyto zóny navzájem propojuje z obou stran otevřená dřevěná kolonáda. Její začátek je veden od ubytování pro hosty po linii rozhraní lesa a zástavby. V těchto částech je kolonáda doplněna o houpačky. V centrální ploše ústí do altánu s pítkem minerálního pramene. Zde je otevřený prostor, který nabízí kulturní využití místa, v podobě koncertů, divadelních her, aj. Dále kolonáda pokračuje do odpočinkové/léčebné zóny, kde končí. Prvek tak umožňuje suchý, v létě zastíněný přechod mezi jednotlivými částmi areálu.

PŘÍNOS MÍSTU:
- pracovní příležitosti v areálu, které se mohou přenést i do města
- podpora historické stopy místa
- zapojení okolních farem a místního zemědělství
- přínos nejen pro místní, ale i v měřítku kraje

KOLONÁDA

KOLONÁDA

Návrh se věnuje vzájemnému propojení řešených detailů souvisejících s lázeňstvím místa. Důležité je propojit především areál lázní a kapli Bolestné Panny Marie s odkazem na první vznik lázní města.
Kolonáda je tvořena plně přírodní složkou, kterou jsou stromy. Dvojitá alej vedená krajinou mimo zástavbu mezi poli tvoří dominantu prostoru s dostatkem stínu pro relaxační procházky.
Cesta je z obou stran lemována kosterními dřevinami (dubem letním). Druhá řada se skládá z ovocných dřevin, typických svou výraznou proměnlivostí v průběhu roku. Proměnlivost kolonády tak podtrhuje všechny smysly našeho vnímání, které přispívají k udržení zdravého těla i duše.
Přechod mezi alejí a polem je dělen pásem louky.

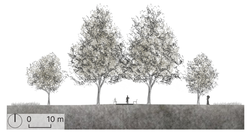

V propojení lázní s centrem města, návrh doplňuje stromořadí a obnovuje tak historickou alej v ulici Lázeňská. Obnova lipové aleje umožňuje hostům lepší orientaci a pozvolný průchod mezi zmíněnými místy.

DOPLNĚNÁ ALEJ V ULICI LÁZEŇSKÁ

PŘEDPROSTOR KAPLE

Kaple Bolestné Panny Marie hraje v historii místního lázeňství důležitou roli. Bylo to právě zde, kde vznikly první lázně ve městě.

Návrh dává místu řád a definuje jeho hranice. Vzniká přehledný prostor jak pro auta, tak i pro chodce, pro které je místo stěžejní. Pomocí sdružení vjezdů (s ohledem na normy) je možnost vytvoření ucelených zálivů autobusových zastávek. Bezpečnost chodců je podpořena pomocí jasně vymezených cest a přechodů s ostrůvky.

Prostor je doplněn o dřeviny javoru mléče, umožňující stín při čekání na autobus v letních dnech.

Původní areál lázní se nedochoval. Jediný jejich odkaz je v podobě kaple Bolestné Panny Marie. V místě se ale nachází Hyrrosova vila postavená na počátku 20. století s rozsáhlou zahradou. V současné době patří společnosti Loudra Reality, která se ale o areál nestará a vila pomalu chátrá. Pro budoucí rozvoj lázeňství, by bylo vhodné zvážit využití malebnosti vily například ke zřízení wellness.

PŘEDPROSTOR KAPLE BOLESTNÉ PANNY MARIE

PŘEDPROSTOR KAPLE

Návrh upravuje prostor v okolí pítka Sadka a vyváří místo s možností pobytu. Název pramene se vztahuje k názvu města, jenž je odvozen od slova sad. Koncept prostoru čerpá z této informace inspiraci a vytváří pozvolný přechod sídla do krajiny pomocí sadu. Městský veřejný sad by měl sloužit všem a vytvářet prostor pro odpočinek.

V místě se nacházejí stávající hřiště - dětské herní prvky a sportovní plocha pro míčové hry. Návaznost sadu na tyto plochy vytváří bezpečnější a útulnější prostor. Sad se prostorově prolíná i do přilehlé komunikce, kde tvoří alej. Stejně tak se prolínají i workoutové prvky do prostoru sadu.

Nová podoba pítka vychází z umístění a názvu pramene. Design pítka podtrhuje své okolí jabloňového sadu formou okousaného jablka s nepravidelným rotačním tvarem. Nakousané jablko vybízí návštěvníky ke vstupu a pobytu v navazujícím sadu s místní ochutnávkou. Původní celistvý stav jablka připomíná nádoba pro zadržení přebytečné vody.

ŘEZ C-C'

ODPOČINKOVÁ A LÉČEBNÁ ZÓNA

ŘEZ A-A'

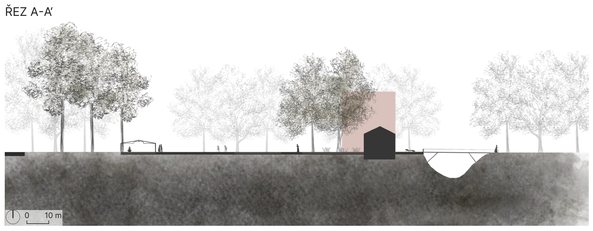

CENTRÁLNÍ ČÁST LÁZNÍ

PROCEDUROVÉ GARÁŽE S VÝHLEDEM

Podle dostupných zdrojů, bývalo v území včetně areálu lázní více vrtů s minerálními prameny. Lze tedy předpokládat, že při důkladném hydrogeologickém průzkumu dojde v místě k jeho nálezu.
Pro nový vrt je navrženo pítko umístěné do centrální části areálu. Design pítka reaguje na umístění lázní s názvem V Bořích = borové lesy. Tvar pítka představuje šišku, která se ve vlhku uzavírá. Stejně tak je tomu i zde, kde dochází při odtoku přebytečné vody k uzavření tvaru.

PÍTKO ŘEZ

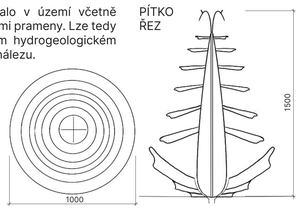

VAZBY

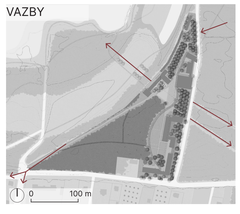

VEGETACE

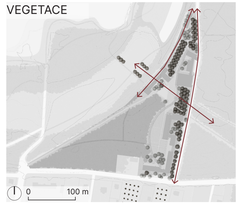

Centrální zóna obsahuje původní prvky lázní v podobě lázeňské budovy a stromů v její těsné blízkosti. Návrh tuto skutečnost podporuje a vytváří z místa hlavní, reprezentativní plochu určenou pro konání společenských a kulturních akcí. V místě je umístěný altán dělený osou kolonády. Ve východní části je umístěné pítko, s možností posezení a obdivování historické malebné budovy. Druhá část poskytuje přístřeší při akcích pro kapely či hudebníky.

Odpočinková/léčebná část je určena pro odpočívání a nabrání sil po procedurách. Místo čerpá inspiraci z blízkých mokřadů a vytváří intimní prostory pomocí modelace terénu. Vyvýšený terén vytváří „kopečky" mezi kterými jsou umístěna lehátka.

Areál severozápadně lemuje řada různě širokých garáží. Tyto garáže návrh využívá pro soukromé procedury ve formě koupelí, masáží a saun. Otevřením jejich západní stěny, vzniká pohled do korun stromů. V zimním období vzniká propojení a výhled na jezero.

Současný minerální pramen není pro své hodnoty uznaný jako přírodní léčivý zdroj. Jeho výstroj je ale tvořena ocelovými pažnicemi a eternitem, který je znám pro svůj obsah azbestu. Je proto třeba vyvrtat nový vrt, který nebude obsahovat umělé škodlivé látky - pak lze předpokládat hodnoty naplňující požadavky pro uznání přírodního léčivého zdroje.

PÍTKO SADKA
PŮDORYS

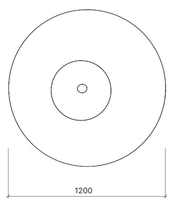

PÍTKO SADKA
POHLED

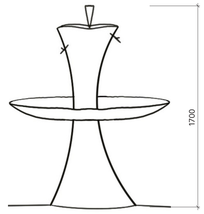

PÍTKO MINERÁLNÍHO PRAMENE ZASAZENÉHO V SADU

ŘEZ B-B'